

Megjelen:
Hetenként vasárnap
Előfizetési ára:
helyben házközhordva
vidékre postánküldve
Egész évre . . . 4 fr
Félévre . . . 2 „
Negyedévre . . . 1 „
Egyes szám ára 8 kr
Hirdetések árszabály
szerint közöltetnek

SZOBOSZLÓ ÉS VIDÉKE

KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztési iroda
Nap-utca 42 sz. hol
a lap szellemi részét
illetőleg értekezhetni
lehet
Kéziratok nem adat-
nak vissza
Hirdetvénytál:
Nap-utca 42 sz. hova
a hirdetések és előfizet-
ések küldendők
Nyitári közlemé-
nyek soronként 15

Vizhiány.

Tagadhatlan, hogy a mióta ártézi kutjaink vannak, azóta közegészségügyi állapotaink nagyban javultak. Bizonyítják ezt az időszaki főorvosi jelentések és a statisztika egyaránt.

Kétségtelen tehát, hogy a jó ivóvíz egyik fő feltétele az emberi egészségnek.

Mióta az ártézi kutak furatását befejeztük nyugodtan vagyunk, azt hisszük, hogy a közönségnek mindenütt van elegendő és jó ivóvíze.

Pedig a dolog nem így áll, mert a vizhiány a város egyik-másik részén igen sok bajt és kellemetlenséget okoz ma már megint a közönségnek.

Legnagyobb vizhiányban az V. tized szentved. Tekintve azt, hogy a Csanádi Samuelné melletti ártézi kut nagyon csendesen folyik, ebben a tizedben nincsen egy használható kút sem. Az ötödik tized gyepszéli lakosai — ugyszólván egy egész tekintélyes városrész — ma már megint szabad kút vizet isznak, sőt szívesen innák azt is, ha volna, de nincsen, mert a gyepkutat betömése folytán ilyen vízhez is alig tudnak hozzájutni. Ez okozza azt, hogy az ötödik tized nagy része ma már megint a kapitány-kutról iszik, annak pedig érezhetően bűzös és egészségtelen vize van.

Vizhiány van ezen kívül a hatodik és a hetedik tized egy részén is.

A Szücs Balázs előtti kut csak csepeg, a Sthaler-féle kut vize pedig ivásra alkalmatlan, mert ammonia tartalmu. Így aztán az arra lakók a Nagy Károly-féle szivattyus kútról hordják a vizet, rendkívül sok idővesztéssel és utánjárással.

Ma már megint ott vagyunk, hogy két városrész nagyon is érezhető vizhiányban szenved, a melyen gyorsan és gyökeresen segíteni kell.

Első dolog a meglévő kutak lejobb furatása és meghuzatása lenne, hogy azok vízmennyisége bővüljön. De tovább is kell mennünk, mert az ötödik tizednek indokolt és jogos kívánsága az, hogy a Czeglédi Károly-féle malom mellett egy új kut létesíttessék.

Ha ez a kut meg lesz, s ha a Szücs Balázs-féle kutat jó állapotba hozzák, akkor egyelőre megint segítve lesz a bajon.

A polgári iskola értesítője.

Szécsi Miklós polgári iskolai igazgató a héten becsátotta közre a helybeli állami polgári iskola értesítőjét, a mely az intézet múlt évi állapotát tárja elénk, beszámolván az elmúlt iskolai év nevezetesebb mozzanatairól.

Ez a nagy gonddal szerkesztett, csinos külsejű, terjedelmes munka, a Szécsi Miklós szorgalmáról és ügyszereletéről teszen első sorban is bizonyosságot, s egyszersmind alapos tájékoztatója a nagy közönségnek is, a mely megtudhat belőle mindent, a mi az intézet működésére vonatkozik.

Az értesítő az intézet történetének és a polgári

iskolai intézmény általános méltatásának beható tárgyalása után érdekes összehasonlítást közöl a háromféle iskolafaj, névszerint a polgáriiskola, a gymnasium és a reáliskola tantervéről.

Ezen összehasonlításból kiténik, hogy a polgári iskolában a magyarnyelv, a számtan, mertan és szabdkézi rajz több órán tanítatnak, mint a gymnasiumban és a reáliskolában. Ez szerint tehát a polgáriiskola négy osztálya lényegében ugyanaz, mint a középiskola alsó négy osztálya. A polgári iskola a latinnyelv tanítása által ugyanazt a célt szolgálja, mint a gymnasium, a reális tárgyak nagyobb óraszámában való tanítása által pedig mégis közelebb áll a reáliskolához.

Felsorolja ezután az értesítő, hogy a polgári iskola negyedik osztályát sikerrel elvégzett növendékek áttelephetnek:

- a tanítóképzőbe,
- a felső kereskedelmi iskolába,
- a közép ipartanodába,
- az országos minta rajziskolába,
- az állami mechanikai tanműhelybe és a hadapród iskolába.

Ezután átler az értesítő az intézet szervezetének és az elmúlt iskolai év lefolyásának ismertetésére.

A tantestület az elmúlt iskolai évben hét tagból állott, u. m.:

1. Szécsi Miklós igazgató.
2. Pólya Mihály.
3. Feltóthy László.
1. Szakács János.
5. Kalocsay Gusztáv.
6. Demjén Ferencz.
7. Katz Salamon.

A tantestület itt felsorolt tagjai közül Szécsi Miklós, Pólya Mihály, Feltóthy László, Szakács János mint rendes tanárok; Kalocsay Gusztáv mint latin tanár és r. kath. hitoktató; Demjén Ferencz mint ev. ref. hitoktató, és Katz Salamon rabbi, mint izraelita szertartású hitoktató működtek.

Az intézet felügyelő hatóságát képezték: Csánky Viktor kir. tanfelügyelő, és az intézet gondnoksága.

A gondnokság a következőleg volt szervezve: Elnök: Kovács Gyula polgármester. Jegyző: Szécsi Miklós. Gondnok: Körner Béla.

Gondnoksági tagok: Adler Samu, Kalocsay Gusztáv, Padrah Sándor, Pénztáros István, Soltész László, Zsigmond Sándor. Pottagok: Körner Béla, Olah Miklós.

Az intézet, illetve az egyes osztályok népessége az elmúlt iskolai évben a következő adatokat tünteti fel.

Beiratkozott:	
Az I-es osztályba	29 tanuló
A II-ik	33 „
A III-ik	24 „
A IV-ik	18 „
Az intézetnek tehát a múlt iskolai évben 104 növendéke volt.	

Ezek közül helybeli volt	68
„ „ vidéki	36
Latin nyelvet tanult a négy osztályban összesen	
	46 növendék.

A növendékek közül:

ev. ref. vallású volt	79
r. kath.	11
izraelita	14

A tanulmányi előmenetelt illetőleg az iskolai év végén: Felsőbb osztályokba lépésre jogosított 79

Javító vizsgára utasított	—	16
Osztályismételésre utasított	—	3
Évközben eltávozott	—	6
Magánvizsgálatot tett:		
I. Beiratkozott magántanuló	—	5
II. Felsőbb engedély folytán	—	47

Igen érdekes az is, hogy hogyan szaporodott az intézet növendékeinek száma az elmúlt 23 év alatt, vagy is az 1876-77 iskolai évtől maig. Ezt a következő táblázat tünteti fel:

az 1876-77 isk évben volt az intézetnek	26 növend.
» 1877-78	45 „
» 1878-79	52 „
» 1879-80	46 „
» 1880-81	47 „
» 1881-82	45 „
» 1882-83	46 „
» 1883-84	55 „
» 1884-85	62 „
» 1885-86	63 „
» 1886-87	42 „
» 1887-88	58 „
» 1888-89	55 „
» 1889-90	51 „
» 1890-91	57 „
» 1891-92	62 „
» 1892-93	62 „
» 1893-94	83 „
» 1894-95	82 „
» 1895-96	94 „
» 1896-97	91 „
» 1897-98	101 „
» 1898-99	104 „

Végül az V. osztály felállításáról is tájékoztatja az értesítő a közönséget, elmondván, hogy a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak a közelebbi napokban Haidumegye kir. tanfelügyelőségéhez intézett rendelete értelmében az V. oszt. már az 1899-1900. isk. év szeptember 1-én megnyílik. Az V. osztályba való felvételre, tehát a növendékek beiratási napokon, sőt tájékozódás szerzése szempontjából már előbb is személyesen vagy levélileg jelentkezhetnek az intézet igazgatóságánál.

Ismételjük, hogy az intézet igazgatósága ezen értesítő pontos és kimerítő összeállítása és kellő időben való közrebocsátása által olyan szolgálatot tett az intézetnek és a nagyközönségnek egyaránt, a mely joggal megkövetelheti mindnyájunk részéről az őszinte elismerést.

A hajduság ünnepe.

A város jövő évi költségvetésébe 200 frtot vett fel a városi tanács oly célból, hogy ez 1906-ig gyarapítva, az akkor bekövetkezendő hajdusági ünnepély alkalmából valamely humanus vagy kulturális célra felhasználtassék.

De mi lesz majd akkor ezzel az ügygyel? — ezt kérdezi már most is mindenki.

Ugy halljuk, hogy kétféle terv van készülőben.

Az egyik terv szerint egy kissebbszerű Bocskai szobor állíttatnék ebből az összegből, a másik terv szerint pedig a város története iratnék meg ennek a felhasználásával.

Mindenik terv igen szép, csak ki lehessen vinni.

De hogyan áll a dolog?

Ha a város minden évben hasonló módon jár el, akkor ez az összeg 1906-ig 1500—1600 frtra nőné ki magát a kamatokkal együtt. Ez az 1500—1600 frt egy szoborra kevés, még ha kissé több lenne is a tervbe vett szobor. A szobrot tehát költséghiányában létesíteni nem lehet.

A város monografiájának megírására az 1906-ig terjedő idő elég, feltéve, hogy a kutatást és a munkát nemsokára megkezdjük, de a költség már erre nem elég, mert a munkadíjak, a tetemes költségbe kerülő forrás kutatási kiadások és a munka nyomásának költségei semmi módon nem telnének ki 1600 frtból.

Mi úgy látjuk, hogy ezek közül a tervek közül egyiket sem lehet megvalósítani, bár szívesen fogadjuk, ha valaki az ellenkezőről meggyőző.

Még van egy más nehézség is.

Ha monografiát íratnak, annak olyannak kell lenni, hogy úgy az irodalmi, mint a történelmi kritikát becsülettel kiállja. Egy ilyen munkának a megírását azonban drágán kell megfizetni.

A tanács terve és célja mindenestre nagyon derék és becsülettel, csak a kivétel oldassék meg jól.

Még van idő gondolkozni a kérdés felett, mi azonban azt hisszük, hogy végre is meg kell elégednünk azzal, ha ezen ünnepségi alapot valamely jótékony alapítvány tételére használjuk fel.

Ez is nagyon szép és méltó cselekedet lesz a város jó hírnevéhez.

H I R E K

— **Dr. Matfinszky József** ügyvéd furdói tartózkodásáról a héten haza érkezett.

A polgári iskola ötödik osztályát az őszön már felállítja a közoktatásügyi miniszter. Az ezt tartalmazó leírásban azt írja a miniszter a tanfelügyelővel, hogy mivel a tantervnek az így felállítandó új tanterv betöltésére embere nincsen, a tanfelügyelő gondoskodjék megfelelő szakemberről 60 frt havi fizetés mellett. A tanfelügyelő értesítése folytán a gondnokság (?) meg is hirdette a pályázatot, de pályázó eddig még nem jelentkezett, s erre a fizetésre alig fog jelentkezni. Az ötödik osztály felállítása tehát nem megy olyan könnyen, mint a hogy gondoltuk. Hiszünk azonban, hogy a gondnokság rendbehozza ezt a dolgot is.

— **Műkedvelő előadás.** A műkedvelő társaság ma este, a „Pavilon” nagytéremben jótékonycélú műkedvelő előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Az előadás iránt városszerte általános érdeklődés mutatkozik, a mit az is bizonyít, hogy a jegyek nagy része elkelt. Az előadást táncmulatság fogja követni, a melyre az első, a második és az előhely jegy helyéül jegyül is szolgálhat. A szereposztást a következő színpad tündető fel Adatik: „A Sarga esik.” Eredeti népszimű dalokkal és táncokkal 3 felvonásban. Írta: Cséprghy Ferencz. Rendező: Mubi Dániel. Személyek:

Bakaj András jómódu parasztagazda	Mubi Dániel
Erzsike leánya	Selmell Emma k. a.
Osorba Marton esikősgazda	Sós Ferencz
Agnes a felesége	Mubi Dánielné
Laci fiók	Káló Imre
Gelecsári pusztabíró	Barosa Mihály
Peti a fia	Székely József
Harsantos kántor	Bezi Ferencz
Bótos Izik	Gross Lajos
Csárdás gazda a Höl, agosban	Cseke Gábor
Bogár Imre betyár	Béres Lajos
Szanyogh vév betyár	Béres Antal
Gazsi sánta	Bogdán Gyula
Bagó vak	Szabó Béla
Büsko főzónasszony	Sós Erzsike k. a.
Kecskésné	Székely Lajosné
Trészi szolgáló	Lázár Etelka k. a.
Pista, Bakaj szolgálója	Kovács Erzsike k. a.
Ferke, csapós legény	Bézi Ferencz
Zuzsi csapós leány	Holyagosban Teléki Erzsike k. a.

Hegedüs	—	Bogdán Kálmán
Bécs	—	Cseke Gábor
Klárinátos	—	Szabó Márton
Kontrás	—	Lázár Elek
Egy pandúr	—	Tóth Imre
Egy szolgáló legény	—	

— **Bimbó hullás.** Ifj. Borbély Samuelt, a hajdusoboszlói takarékpénztár köztisztviselőjében álló penztárnokot súlyos csapás érte, négy hónapos kis leánya Róza, a héten hosszabb betegeskedés után meghalt. A kis gyermek temetése pénteken délelőtt ment végbe. Vigasztalódást kívánunk a megszorodott szülőknél.

— **Kirándulás Brassóba.** A tűzoltó-egylet küldöttsége és a többi kirándulók pénteken éjjel utaztak el 3 napi tartózkodásra Brassóba.

— **A datagyleti zászloraj** ujjában a következő adományok folytak be: 143. számú iven Csanádi Lajos 1 frt, 34. számú iven Roth Lajosné 1 frt, Roth Lajos 1 frt, Rooz Samuél (Szatmár) 50 kr., dr. Szűz Jakabné (Miskolc) 50 kr. összesen 3 forint 17. számú gyűjtő iven H.-Szoboszlói takarékpénztár 5 frt, Dr. Hetenyi Lipótné 3 frt, 58. számú iven Hajdumegyei takarékpénztár 5 frt, 21. számú iven özv. Chopoly Ferencz 1 frt, Chopoly Zsuzsika 2 frt, összesen 3 frt. A mai kimutatás összege 20 frt. Eddig ki lett mutatva 39 frt 45 kr. A mai napig begyűjt 59 frt 45 kr.

— **A vadász-társaság** ma d. e. 10 órakor gyűlést tart a tűzoltó-óránya helyiségekben. Targya a társaság szervezkedése és más folyó ügyek.

— **Leesett a toronyból.** Szabó Mihálynak egy 10—13 éves fia a héten leesett a r. kath. templom tornyából, azonban olyan szerencsésen, hogy nagyobb baja nem történt. A toronyba való feljárkálás általában véve nagyon gyakori mulatsága a serdülő gyermekeknek. A ref. templom tornyában vasárnaponként egész csoport gyermek tanyázik. Ezt meg kellene szabályozni, mert szerencsétlenség történhetik miatta.

— **Öngyilkosság** Foris József 65 éves téglamunkás, a héten a Nagy Mihály tanyáján felakasztotta magát. Tettenek oka elzártság volt.

— **A sertésvész** a héten Nadudvaron kiütött s s e miatt a község zár alá helyeztetett. Most már az egész vármegye területén egyedül Szoboszló nincsen zár alatt.

— **Elgázolt birkák.** A héten a vonat Kaba és Szoboszló között 4 drb birkát elgázolt. A rendőrség nyomozza az elgázolt birkák gazdáját, de eddig nem akadt nyomára.

— **Kettészakadt vonat.** Folyó hó első napján, a mint a reggeli 7 órai vonat Kaba felől jött, Szabó Jeronias teglamunkásnak egy öt éves kis leánya az erő mellett a vagonon feküdt. A vonatvezető meg látta a gyermeket és gyorsan megfékezte a vonatot. A vonat azonban a gyors meg állás következtében középen kette szakadt.

— **A cséplés javában** folyik mindenfelé. A nagy szárazság azonban a tengerit nagyon megviselte. Ha hamarosan egy jó eső nem lesz, a tengeriből nem lesz semmi.

— **Tűzek** A héten két tüzeset is volt, még pedig ugyanazon napon és orában. Kedden délután 2-3 óra között a Guttmann Dávid első tizedbeli udvarán gyuladt ki egy kazal szena. A tűz terjedését sikerült megatolni, dacára annak, hogy az udvar hatulja telve volt gyutékony anyagokkal. Még el sem volt haritva a veszély teljesen, a mikor a toronyor ujjab tüzet jelzett. Ekkor meg a Czegegy József, illetve az özv. Cseke Gáborné V. tized I. szám alatti udvarán gyuladt fel egy kazal szena. A tűz gyorsan terjedt s csakhamar meggyuladt a kazal mellett levő két boglya szena is. A tűzoltóknak nagy munkájukba került, míg a tüzet lokalizálni tudták. Nagy baj volt az is, hogy az egyik szivo-nyomó fecskendő meglagadta a szolgálatot. A tűz csak estelele lett teljesen eloltva. A tűz keletkezési oka mindkét esetben ismeretlen.

— **Az új szovati segéd-jegyző.** Szabó Lajos árvaszéki írtató, Szovát község képviselő-testülete a héten egyhangúan megvalasztotta községi segéd-jegyzővé. Az új segéd-jegyző par het mulva foglalja el véglegesen állását.

— **A debreczeni csata** ötvenedik évfordulójának emléket fényesen ünnepelte meg aug. 2-ik napján Debreczen város polgársága. Az ünnepély a főiskola előtt kezdődött meg, a honnan a honvéd sörhöz vonult ki az óriási tömeg, a hol lelkesítő szavalkatok és hazafias énekek képeztek az ünnepély műsorát. Az ünnep alkalmából az egész város lobogó díszben pompázott.

— **Hálnak a gyermekek.** A gyermek halandóság a közelebbi hét-lefolyása alatt szokatlanul magas arányt ért el. Naponként 3—4—5 gyermek halálozásról érkezik jelentés a haláleset felvételi hivatalokba. A halál oka legfőbb esetben nagymérvű hasmenés, a mely a hiányos és gondatlan táplálkozásnak az eredménye. Ezen gondatlanságnak majdnem minden esetben a szülők azokai, mert a szülők egy jó része nagyon keveset törődik gyermekei felügyeletével, s a beteg gyermekeket nagyon ritkán, s legtöbbször csak akkor mntatják meg az orvosnak, a mikor a betegségén segíteni nem lehet.

Köszönet nyilváníás.

Mindazoknak, a kik korán elköltözött kedves kis leányunk temetési végtszességételen megjelenve, részvétökkel bánatunkat enyhíteni és megosztani jók és szívesek voltak — e helyen is hálás köszönetemet nyilvánítom.

H.-Szoboszló, 1899 aug. 5.

Ifj. Borbély Sámuel és családja

— **20 krért egy tanyai gazdaság.** A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége ez idén rendezti első mezőgazdasági kiállítását Szegeden. E kiállítással kapcsolatban egy társorsjáték is rendeztetik, melynek huzása a kiállítás napján — szeptember 10-én — tartatik meg. Az első fonyeremeny 50.000 korona érték, melyet a sorsjáték rendezesere szövetkezett intézetek közösen készpénzben, vagy egy szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is megváltani. A többi nyereseményeket főleg kiállított gazdasági gépek és eszközök képezik, melyek szinten beválthatók készpénzre. Kötelességünknek tartjuk olvasóink szíves figyelmét e sorsjátékokra felhívni, tekintettel arra a hazafias és közhasznú célra, a melyet az előmozdítani igyekszik, annal is inkább, mert egy-egy sorsjegyet a legszegényebb ember is megvehet, lévén ára csak 20 kr. Mint értesülünk, e sorsjáték iránt szokatlan élnék az érdeklődés s a sorsjegyek nagy kelendőségnek örvendenek.

— **Petőfi ünnep.** A legnagyobb magyar költő halálának ötvenedik évfordulóját július hó 30-án kegyelettel ünnepelte meg az egész magyar nemzet. A nemzet színe-java gyűlt össze a segesvári csatásikon, hogy lerója a kegyelet adóját. Ott volt a Petőfi társaság és az országgyűlés küldöttsége is. Az ünnepély színhelyére külön vonatok szállították a közönséget, s mostanában nem volt olyan nemzeti ünnepünk, amely külső fény és belső lelkesedés tekintetében felülmulta volna a Petőfi ünnepet. Ezen a napon ünnepelt az egész ország, mert az egyes városok is nagy lelkesedéssel ülték meg a legnagyobb magyar hantos, a szabadság költőjének emlék ünnepét. Valóban milliók szívében él Petőfi emléke, a ki milliókat ölt szívere haza és szabadság szeretetének csodás erőjével.

— **Az óvoda évvzaro ünnepe.** A Nanasy Róza vezetése alatti óvoda csütörtökön delelőtt tartotta meg nagyszamu érdeklődők és tanügybarátok jelenlétében ez évvzaro ünnepélyt. Ugy az egész ünnepély, mint mindaz, a mit az óvodában látni és tapasztalni lehet — a Nanasy Róza óvónő ügyszeretettel, buzgóságát és kiváló hivatottságát bizonyítja. Gyönyörűség volt végig nézni az örvendő apróságot, a mint a „Róza néni” vezetése alatt produkáltak kedvesebbnel kedvesebb játékaikat és tanulmányaikat. A vizsgálat illetve az az ünnepély végén egy kedves meglepetés is történt, mert az intézet két növendéke nagyszabasu díkeziók kíséretében egy egy gyönyörű virágkosztét nyújtott át Kovács Gyula polgármesternek és Zsigmond Sándor esperesnek szépen megköszönve az intézet iránti jó akaratukat. Ez a jelenet igazán kedves volt és csak tetézte a közönség elragadtatását, a mely az ünnepélyről teljes meglepéssel osztott szét.

— **Megtámadott földbirtokos.** ezimen megirtuk volt lapunk előző számában, hogy Adán Lajos kornyói tanyai lakos, Tóth Lajos földbirtokost a saját földjén megtámadta, s hogy F. Tóth Lajos íjesztésül és önvédelemből rálött Adán Lajosra. A nyomozás folyamán kiderült, hogy az eset ilyen alakban nem folyt meg a valóságban. F. Tóth Lajos ugyanis nem lótt rá Adán Lajosra, hanem közvetlenül az öszszeszóllalkozás előtt egy rokára sütötte ki a puskáját, a mely a tanya közelebből egy tyukot elvitt. Mivel ez a lövés közvetlenül a csete-paté előtt történt, Adán Lajos úgy tűntette fel a dolgot, mintha F. Tóth Lajos ó réa lótt volna. Ujjab érteselésünk alapján tehát az írottakat ilyen értelemben helyreigazítjuk.

Közgazdaság.

A méhek anyatlanságáról.

Ha a méhtörzs anyja (királynője) oly időben pusztul el, mikor a kasban már nincsen se pete, se fiastás, a melyből a méhek anyát nevelhetnének, akkor anyatlanná lesznek és magukra hagyatva, biztosan tönkre mennek, mert nincsen miből dolgozó utódokat nevelni. Ilyen állapot ősztől tavaszig következhet be, abban az időben, mikor az anya már felhagyott a petezésről, addig az ideig, a míg tavasszal azt meg nem kezdte. De bekövetkezhetik nyáron is, sőt rendszerint nyáron szokott a legtöbb esetben bekövetkezni, rajzás idejében, mikor az öreg anya a rajjal kivonul és a kasban maradt fiatal utódja párzás közben elpusztult. Mikor a raj kivonul, akkor ugyan volna még bőven olyan fiastás a kasban, melyből a méhek anyát nevelhetnének, de ilyenkor anyabölcsök is vannak a kasban, mert a raj csak akkor szall ki, ha az anyatörzs jövedelmét biztosítására minden előkészületei meglett. A nép, mielőtt rajt ereszt, közös erővel élelemről, fiastásról és anyabölcsök építéséről és azok bepetezéséről gondoskodik és csak akkor vonul ki, ha mindezekben biztosította a hátramaradt részét a ketté szakadó népnek. Csak hogy minden elővigyázat és gondoskodás dacára is megeshetik, hogy egy a törzs visszamaradt része, valamint maga a raj is anya nélkül marad, mert az egyiknél úgy, mint a másiknál elpusztul, még mielőtt utódról gondoskodhatott volna.

Miként már fennebb említém, ilyen baleset után a nép tönkre megy. Egy darabig ugyan tartja magát és mindent megpróbál, hogy anyához jusson, de ez a méhészt támogatása nélkül nem lévén lehetséges, végül mégis csak tönkre megy, előbb azonban alanyássá lesz. Alanyássá is azon törekvése teszi, hogy anyához jusson. Ugyanis, mikor a család már látja, hogy sem anya, sem anyja neveléshez alkalmas fiastása nincsen, egyik fiatalabb dolgozó méhet fogadja el anyának és ezt az alkirálynőt jól tartja királyi táplálékkal, azaz olyan ételt készít és nyújt neki, a minővel az anyát szokta etetni peterakas idejében, a mitől aztán a felhízott dolgozó méh petefészke úgy kezd fejlődni, hogy tényleg peték képződnek benne, a melyeket, ha annyira megérték, hogy életképesek, le is rakja a sejtékbe és a méhek ezen petéket ép úgy ápolják és dajkálják, mint a rendes anya magzatait. Csak hogy minden fáradságuk hiabavaló, mert ezek az alanya rakta peték, ambar tényleg méhek fejlődnek belőlük, nem segítik őket ki a valóság helyzetéből, lévén valamennyi hiányos, azaz here, tehát nem államfentartó, hanem csupán henylegő és fogyasztó, tehát pusztító egyének. Ezt a méhek maguk is érzik és

azt is tudják, hogy az, kit ők kétségbeesésükben királynőjökké avattak, épp olyan szegény munkásnő, mint ők, ki nem lévén a magasabb funkciókra predestinálva, azokat nem is képes teljesíteni, hanem csupán csak utánozza a fejedelmi teendőket, még pedig rosszul, olyan rosszul, mint a mostoha uralkodó, a ki tönkre teszi népét, országát.

Kétségbeesésükben még egy tévedést követnek el, mely méltó párja a dolgozó méh királynővé avatásának, anyabölcsöket kezdenek égiteni az alanya petei fölé, abban reménykedvén, hogy látha mégis sikerül belőlük anyát nevelni? Csak hogy bizony ez nem sikerül és a törzs elpusztul, még pedig ha az anyatlanság késő ősszel vagy a télen át következett be a következő tavasszal, a mikor, főleg ha mezzel bővelkedik, rendszeren az egészséges, erős törzsek megtámadják és kirabolják, vagy pedig ha a nyár folyamán veszíti el az anyát és anyátlan marad, még a nyáron át, legkésőbb tavaszig, ha addig ki nem rabolták.

Már azon körülmény egymagában is, hogy az anyátlan törzseket rendszeren meg szoktak támadni és kirabolják, szükségessé teszi, hogy a törzseit szemmel tartás és ha valahol észrevenné, hogy hiba van az anya körül, a törzset azonnal megvizsgálja, és esetleg ha szükséges, segítséget nyújtson neki. Mert ilyenkor nem csupán az anyatlanná tett törzs érdeke kívánja a méhészt éberséget és közbenjárását, hanem az egész állományé, mert egy elhanyagolt törzs miatt kiütvén a rablás, az egész méhés veszélybe jöhet és igen rövid idő alatt elpusztulhat, némelykor 48 óra alatt az utolsó kasig.

A kezdőre nézve persze ez egy kicsit nehéz lesz, de egy kis gyakorlat után csakhamar fel fogja ismerni az anyátlan törzset a nélkül, hogy a kást szét kellene neki szedni és az anyát megkeresni, megtudandó, hogy vajon megvan-e?

Az anyatlanná lett méhtörzs szemmel láthatóan rendetlenül jár és a méhek a röplük előtt tétovázva és keresgélve járnak-kelnek, hol ki, hol befutva a kaptárba, míg ellenben az egészséges törzs népe, kivéve az ajtonál őrt állókat, a kik szünet nélkül vigan rezgelik szárnyaikkal, határozott czéllal, telovázás nélkül tivoznak és érkeznek. Sokszor keserves siránkozásra tör ki az ilyen árva nép, főként este, ha megkopogtatják a kaptárokat. Az egészséges törzs vagy egészen csendes, vagy pedig egyhangú, de kellemes nyugodt hullám és rívi len fejezissen a kopogásra, míg az árva siránkozásra fakadnak.

Ha már olyan régen anyátlan a törzs, hogy kétségbeesésében alanyássá lett, akkor szétszedvén a kást, a lépekben az egyes sejtéken tehér-sárga dudorodásokat fogunk találni, egészen gömbölyű felülettel ez az alanyától származó, hasznhavehetetlen herefiastás, az úgynevezett pupos költés. Itt egy perczet sem szabad késni a segélylél.

Hogy mily módon gyógyíthatók sikeresen a törzsek, azt majd elmondom a jövő számban.

Piaczi

1899. aug. 6.

Buza	—	—	7.50—7.60
Kétszeres	—	—	6.60—6.70
Rozs	—	—	5.80—6.—
Arpa	—	—	5.—5.10
Zab	—	—	5.40—5.50
Tengeri	—	—	5.—5.10

Felelős szerkesztő és lapfőnököse:

F e h é r G á b o r.

Egy fű

TANULÓNAK
felvétetik a nyomdában.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: 50,000 korona érték

és több, kisebb nagyobb nyeremény, összesen 1006 nyeremény 190 000 korona értékben

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kívánatra 20 százalék levonással azonnal készpénzben beváltja Budapest: a **Hermes** Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8., vagy Szegeden: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank. — Ezen pénztételek a nyerő kiváságára készek az 50,000 korona értékű főnyereményt egy hasonló értékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becserezni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytözsdekben és egyéb elárúsító helyeken.

Viszont elárúsítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségéhez,

Budapest, IX., Üllői-ut 25., Köztelek.

1-6

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lörög, szálmakazalozók, továbbá jargány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkórozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák.

„Columbia-Drill”
legjobb sorvetőgépek, szeceksavágók, répvágók, kukortéza-morzsolók, daráló, orló-malmok, egytetemes aczéli-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Rozsleves árjegyzékét kiadnára ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

3494 sz.
1899 sz.

Hirdetmény.

Az 1899. évre megállapított hadiadót feltüntetési kivétési lajstrom folyó évi július hó 28-31. és augusztus hó 1-4 napjain az adóügyi és jegyzői hivatalban közszemlére van kitéve

Felhivatnak a hadi szolgálat alól felmentett egyének, hogy hadmentességi adójuk mennyiségéről a lajstrom meglekintése által szerezzenek tudomást, az esetleg sérelmesen kivett hadi adó elleni felebbezés július 28-tól számított 15 napon belül ugyancsak az adóügyi jegyzői hivatalban nyújtható be.

H.-Szoboszló. 1898, július 27.

Borók Gyula
adóügyi jegyző.

LIPIK
fürdő
SZLAVONIÁBAN.

Egyetlen jód tartalmu alkalikus hóforrás (64° C.) a Kontinensen. 1898. óta a Lonjavögyi vasút állomása. (Dugosellon at.) Azonkívül Pakrac-Lipik déli vasút állomás. (Zonatarifa.)

Kitüntetve: Budapest, Bécs, London, Róma, Brüsszel.

Fényesen berendezett gyógyterem, kávéház és vendéglő, nagyszabásu park, fedett sétány, kitűnő gyógyszállodák, pompásan berendezett fürdőépületek. — Villanyos világítás.

Felülmulhatatlan hatásu köszvény és csuzos bajoknál ischiasnal, csontbajoknál, mindennemű hurutos bantalmokkal valamint minden mirigy és vérbetegségeknek.

Hivatalos fürdő orvos: dr. Szemerei Bertalan. — Jód hévíz szétküldése egyenesen a forrástól, továbbá Edesky L. és Mattoni és Wille cégtől Budapestben. Bővebb felvilágosítással szolgál a fürdőigazgatóság Lipiken.

1-3.

Hasított tölgy szőlőkarokat teljes vagon rakományokban.

1.50 m. hosszukat ezrenként 20 frtért,
1.65-1.70 m hosszukat > 23 >
1.80 m hosszukat > 25 >
a szoboszlói vasuti állomásra vagonban szállít

Lamarche Albert,
2-3 Nagy-Károlyban.

Előleges jelentés.

Tisztelettel értesitem a szőlőbirtokos közönséget, hogy belső és Banom kerti szőlő-oltvány iskolámból, a folyó év őszén nagyobb mennyiségű, fajtisztá, gyökeres, fás szőlőoltvány kerül eladásra. Kapható lesz nagyobb mennyiségben:

Bor fajokból:

Olasz rizling,
Erdei fehér,
Mézes fehér,
Nemes kék kadarka.

Csemege fajokból:

Valódi Passatutti (Ch musque blanc.)
Rózsa bakar,
Piros Szlankamenka,
Ch. Fontainebleau dore,
Ch. rouge royal.

Az oltványok fajtisztá Riparia portalisra fajtisztán vannak oltva, és az egyes fajok külön iskolákban kezeltetnek. Az oltványok és az alanyok teljes fajtisztaságáért jótállást vállalok.

A fenti szőlőfajok oltóvesszői kivétel nélkül az ország legelső telepéről, a Mathiász félc kecskeméti telepről valók, melyet a kezeim közt lévő okmányokkal igazolok

A fenti bor és csemege fajokon kívül eladásra bocsátok nagyobb mennyiségű vegyes bor és vegyes csemege

oltványt is. Ezen vegyes bor és csemege fajok a fentebb elősorolt fajokat foglalják magokban, úgy azonban, hogy az egyes fajták az oltásnál összevegyítették. Sőt ezek között vannak olyan oltványok is, amelyekhez helybeli termésű oltó vesszők használtattak, alanyuk azonban ezeknek is fajtisztá Riparia portalis.

Az oltványok ára ma még nincs megállapítva, de tekintettel a helybeli közönség érdekére, az árak lehetőleg méltányosak lesznek.

Előjegyzéseket, tekintettel az oltványok nagy keresletére, már most is elfogadok.

H.-Szoboszló 1899 június 9.

Tisztelettel
Fehér Gábor
szőlő birtokos.

Szőlőtrágya-Compositiot

és szőlő alá való mindennemű

Mütrágyát

valamint

elsőrendű Rézgálicot 98-99 % tar-

talommal elismert kitűnő minőségben

ajánl a

H U N G Á R I A

mütrágya, kén-sav és vegyi ipar rész-

vénytársaság

Budapest, VI. Váci-körut 21.

Részletes utasításokat kívánatra ingyen és

bérmentve küld az igazgatóság.

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmn a művelt közönség számára.

ALDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF,
GOLDZIEHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszté

MARZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggel, 500 műmelléklettel, 60 színes műlappal
50 történelmi térképpel, 8500 szöveggel.

A Nagy Képes Világtörténet czéjja.

Jelen munkával az első nagy világtörténelmi mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, czéljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás. A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolások lesznek. Képes mellékletei, történelmi térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és irasmásokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített történelmi múzeumot nyújtanak az előfizetőknek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai múzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műemkekkel egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értékét adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfinnyesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítaja legyen, tanácsadója, minden ur háznak ékossége legyen. A mű kiadására egyesület két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság.

<p>Magjelenik tizenkét kötetben</p> <p>famentes, bíhat soha meg nem sárguló papíron.</p> <p>Egy-egy kötet ára</p> <p>rendkívül díszes félbőr-kötésben, bőrhattal és vászontallalával</p> <p>8 frt.</p> <p>Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg</p>	<p>Magjelenik füzetes kiadásban is</p> <p>240 füzetben.</p> <p>Több füzet semmikép sem lesz.</p> <p>Hetenként egy füzet fog közrebocsátatni.</p> <p>Egy-egy füzet ára</p> <p>30 kr.</p> <p>A füzetes kiadáshoz díszesb-kötési táblák szállítotnak.</p>
--	--

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

- a) Füzetes kiadásban hetenkénti 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárunknál.
- b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával
 - a) kötetenkénti utánvétellel bérmentve,
 - b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések a helyi könyvkereskedőhöz vagy állított kiadóhoz intézendők.

Tájékoztató képes prospektust
vagy
mutatványfüzetet
ingyen és bérmentve
küld a mű kiadóhivatala
Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.